

Lhota (k. ú. Lhota u Lipníka nad Bečvou, okr. Přerov) „Za Humny“, parc. č. 1883.

Kultura lineární keramiky. Sídliště, ojedinělý artefakt.
Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského
v Přerově, p. o.

Lokalizace: neuvedeno z důvodu ochrany lokality.

Během povrchové prospekce na katastru obce Lhota u Lipníka dne 9. 6. 2013 našli Z. Schenk a K. Dlouhá vedle zlomků lineární keramiky také nepočetnou štípanou industrii a velmi dobře zachovanou vrтанou motyku. Místem nálezu je známé neolitické sídliště situované na zemědělsky obdělávaných pozemcích při západním okraji obce, jižně od silnice Lhota – Pavlovice u Přerova, nedaleko od bývalého areálu zemědělského družstva. Doklady osídlení byly zaznamenány na mírném, jižním svahu klesajícím směrem k pravému břehu potoka Šišemky. Nadmořská výška lokality se pohybuje mezi 334–344 m. Na zdejší sídliště poprvé upozornil Jiří Fryč v 70. letech 20. století, který zde opakovaně prováděl se členy archeologického kroužku z Příbora povrchové sběry (Pavelčík 1980; 1981). Poloha, která byla na starších mapách pozemkového katastru označena místním názvem „Za Humny“ (stejně jako pozemky u východního okraje obce), se v archeologické literatuře objevuje pod názvem Lhota 2 (Diviš 2005, 62).

Výjimečný exemplář vrтанé motyky (obr. 12) z roku 2013 byl nalezen v místě orbou narušených sídlištních objektů kultury s lineární keramikou při východním okraji parcely č. 1883. Broušený artefakt mírně trapézovitěho tvaru s plankonvexním příčným průřezem a zaobleným týlem má délku 130 mm a jeho šířka kolísá mezi 75 mm u ostří a 58 mm u týlu. Maximální výška dosahuje 31 mm. Průměr kónického provrtu se zmenšuje z 26 mm na 21 mm. Hmotnost motyky je 451 g. V podélném průřezu se od místa provrtu nástroj zužuje směrem k ostří i týlu. Ostří nástroje nese stopy značného opotřebení.

Nález je mimo jiné zajímavý použitou surovinou, poněvadž v období kultury s lineární keramikou byly na výrobu broušených artefaktů využívány převážně metabazity. Pokud se vzácně objeví vrтанé nástroje, jsou obvykle ze serpentinitu, který je mnohem lépe opracovatelný, a zejména se lépe vrtá (ústní sdělení R. Tichého). To se potvrdilo také v případě popisovaného exempláře ze Lhoty. Vyznačuje se charakteristickou světle zelenou žíhanou patinou, vysokou magnetickou susceptibilitou ($30,1 \times 10^{-3}$ SI jednotek) a odpovídající hustotou $2,66 \text{ g/cm}^3$. Jeho původ předpokládáme ze serpentinitových masívů v jižním Polsku kolem kry Sovích hor, neboť vysokou magnetickou susceptibilitou a naopak nižší hustotou se liší od serpentinitů západní Moravy, kde se geologicky jedná převážně o jejich výskyt v moldanubiku (Přichystal 2009, 186–187). Hustota moldanubických serpentinitů dosahuje podle literárních údajů vyšších hodnot – $2,72 \text{ g/cm}^3$ (průměr z 18 vzorků; Eliáš, Uhmman 1968). Naopak magnetická susceptibilita nalezené motyky je výrazně vyšší než hodnoty zjištěné pro serpentinity hrubšického či mohelenského masívu, případně menší tělesa v okolí Jevišovic (Frýbová et al. 2018).

Literatura

- Diviš, J. 2005: Neolitické archeologické nálezy od Lhoty a Lipníku nad Bečvou. *Archeologie Moravy a Slezska V*, 61–67.
- Eliáš, M., Uhmman, J. 1968: *Densities of the rocks in Czechoslovakia*. Prague: Geological Survey of Czechoslovakia.
- Frýbová, P., Gadas, P., Přichystal, A., Všianský, D., Hadacz, R., Hlavsa, P. 2018: The provenance of serpentinite tools in the Corded Ware culture of Moravia (Czech Republic). *Geological*

Quarterly 62(3), 563–578. DOI: <http://dx.doi.org/10.7306/gq.1437>.
Dostupné také z: <https://gq.pgi.gov.pl/article/view/25767/pdf>.

- Pavelčík, J. 1980: Neolitická sídliště ve Lhotě u Lipníka (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 1978, 15.
- Pavelčík, J. 1981: Osada s lineární keramikou u Lhoty u Lipníka (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 1979, 11–12.
- Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Obr. 12. Lhota. Neolitická vrтанá serpentinitová motyka. Foto Z. Schenk.

Fig. 12. Lhota. Neolithic polished and drilled serpentinite hoe. Photo by Z. Schenk.

Summary

A Neolithic polished and drilled hoe made from serpentinite (Fig. 12) was found by Z. Schenk and K. Dlouhá in 2013 during a surface survey in Lhota – “Za Humny” field, at an archaeological site known as Lhota 2 (Přerov District).

Antonín Přichystal, Zdeněk Schenk

Lipůvka (okr. Blansko)

„Nad Cihelnou“, parc. č. 1126/49, 1126/60, 1126/63.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – -599949.54, -1144795.41; -599942.65, -1144803.49; -599829.97, -1144806.27; -599810.07, -1144815.22; -599747.71, -1144833.53

V průběhu roku 2021 pokračovali pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., v záchraných archeologických výzkumech ve střední a východní části polohy „Nad Cihelnou“, které byly vyvolány postupnou výstavbou rodinných domů a související infrastruktury (cf. Přichystal 2018; 2019; 2020; 2021). Nově bylo zdokumentováno porušení dalších 33 zahloubených sídlištních objektů, z nichž většinu je možné na základě získaného materiálu datovat opět do období kultury s lineární keramikou.

Literatura

- Přichystal, M. 2018: Lipůvka (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 59(1), 132.
- Přichystal, M. 2019: Lipůvka (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 60(1), 177–178.